Narodowy Fundusz Zdrowia
Wielkopolski Oddział Wojewódzki w Poznaniu

Program chorób odtytoniowych w tym POCHP – etap podstawowy

Związane z paleniem objawy chorobowe i zgony występują zwykle po długim okresie bezobjawowym. Skala i niekorzystne wzory palenia tytoniu w Polsce doprowadziły do epidemii chorób odtytoniowych i pogorszenia się stanu zdrowia społeczeństwa polskiego. Umieralność na nowotwory płuca, chorobę występującą prawie wyłącznie u palaczy tytoniu, jest w Polsce na jednym z najwyższych poziomów na świecie, przede wszystkim u mężczyzn w średnim wieku. Szacunki epidemiologiczne wskazują, że w populacji mężczyzn w wieku 35-69 lat ok. 60% zgonów na wszystkie nowotwory złośliwe, 40% zgonów na choroby układu krążenia, 70% zgonów na schorzenia układu oddechowego i 20% zgonów na inne schorzenia, np. układu pokarmowego jest związane w Polsce z paleniem tytoniu. Łącznie, palenie jest odpowiedzialne za ok. 40% przedwczesnych zgonów w populacji mężczyzn, a corocznie z powodu schorzeń odtytoniowych umiera przedwcześnie ok. 50 tys. Polaków.

Kto może skorzystać z badań

etap podstawowy – **poradnictwo antytytoniowe** - osoby powyżej 18. roku życia palące tytoń
etap podstawowy - poradnictwo antytytoniowe z diagnostyką i profilaktyką POChP (z wykonaniem spirometrii) - osoby pomiędzy 40. a 65. rokiem życia (przy określaniu wieku należy wziąć pod uwagę rok urodzenia), które nie miały wykonanych badań spirometrycznych w ramach programu profilaktyki POChP w okresie ostatnich 36 miesięcy (także u innych świadczeniodawców), u których nie zdiagnozowano wcześniej, w sposób potwierdzony badaniem spirometrycznym, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (lub przewlekłego zapalenia oskrzeli lub rozedmy).

Zakres wykonanych świadczeń

W ramach poradnictwa antytytoniowego

- zapoznanie pacjenta z założeniami Programu oraz zebranie wywiadu dotyczącego palenia tytoniu,
- badanie przedmiotowe (w tym masa ciała, wzrost, pomiar ciśnienia tętniczego krwi);
- wypełnienie „Karty badania lekarskiego
- edukację każdego świadczeniobiorcy dotyczącą skutków zdrowotnych palenia tytoniu
- poradę antytytoniową z zaplanowaniem terapii odwykowej dla świadczeniobiorców, którzy wykażą gotowość rzucenia palenia w ciągu najbliższych 30 dni, a w przypadku braku motywacji do zaprzestania palenia – zidentyfikowanie powodu i uświadomienie zagrożenia chorobami odtytoniowymi;
- prowadzenie terapii odwykowej zgodnie z ustalonym z świadczeniobiorcą schematem postępowania;
- przekazanie świadczeniobiorcy informacji o możliwości skorzystania z porady telefonicznej w wysokospecjalistycznej Poradni Pomocy Palącym celem wsparcia leczenia uzależnienia od tytoniu przez specjalistów z tej Poradni;

- po 30 dniach, w przypadku niepowodzenia terapii skierowanie świadczeniobiorców ze średnim i wysokim stopniem motywacji do rzucenia palenia oraz wszystkich palących kobiet w ciąży do etapu specjalistycznego Programu wraz z kopiami dokumentacji medycznej dotyczącej przebiegu etapu podstawowego Programu;
- w przypadku świadczeniobiorców ze stwierdzonymi na podstawie przeprowadzonego badania lekarskiego nieprawidłowościami wymagającymi dalszej diagnostyki lub leczenia skierowanie do odpowiedniego świadczeniodawcy (poza Programem w ramach umów z Narodowym Funduszem Zdrowia na odrębne rodzaje świadczeń).

W ramach poradnictwa antytytoniowego z diagnostyką i profilaktyką POChP (z wykonaniem spirometrii)

- zapoznanie świadczeniobiorcy z założeniami Programu oraz zebranie wywiadu dotyczącego palenia tytoniu,
- wypełnienie „Ankiety o stanie zdrowia świadczeniobiorcy"
- badanie przedmiotowe (w tym masa ciała, wzrost, pomiar ciśnienia tętniczego krwi);
- wykonanie badania spirometrycznego;
- wypełnienie „Karty badania lekarskiego"
- edukację dotyczącą skutków zdrowotnych palenia tytoniu
- poradę antytytoniowa z zaplanowaniem terapii odwykowej dla świadczeniobiorców, którzy wykażą gotowość rzucenia palenia w ciągu najbliższych 30 dni, a w przypadku braku motywacji do zaprzestania palenia – zidentyfikowanie powodu i uświadomienie zagrożenia chorobami odtytoniowymi;
- prowadzenie terapii odwykowej zgodnie z ustalonym z świadczeniobiorcą schematem postępowania;
- przekazanie świadczeniobiorcy informacji o możliwości skorzystania z porady telefonicznej w wysokospecjalistycznej Poradni Pomocy Palącym celem wsparcia leczenia uzależnienia od tytoniu przez specjalistów z tej Poradni,
- kwalifikacja do grupy ryzyka POChP z zaleceniem ponownego zgłoszenia się do Programu po 36 miesiącach w razie kontynuacji palenia;
- po 30 dniach, w przypadku niepowodzenia terapii skierowanie świadczeniobiorców ze średnim i wysokim stopniem motywacji do rzucenia palenia oraz wszystkich palących kobiet w ciąży do etapu specjalistycznego Programu wraz z kopiami dokumentacji medycznej dotyczącej przebiegu etapu podstawowego Programu;
- w przypadku świadczeniobiorców ze stwierdzonymi na podstawie przeprowadzonego badania lekarskiego nieprawidłowościami wymagającymi dalszej diagnostyki lub leczenia skierowanie do odpowiedniego świadczeniodawcy (poza Programem w ramach umów z Narodowym Funduszem Zdrowia na odrębne rodzaje świadczeń).

Program chorób odtytoniowych w tym POCHP – etap specjalistyczny

Program skierowany jest do osób powyżej 18 roku życia uzależnionych od tytoniu, skierowanych z etapu podstawowego programu lub z oddziału szpitalnego oraz zgłaszających się **bez skierowania.**

Zakres wykonanych świadczeń

- zarejestrowanie świadczeniobiorcy w systemie informatycznym udostępnionym przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- zapoznanie świadczeniobiorcy z założeniami programu oraz zebranie wywiadu dotyczącego palenia tytoniu,
- w przypadku osób skierowanych z etapu podstawowego (realizowanego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej) - ocena informacji zebranych o świadczeniobiorcy w etapie podstawowym i ich aktualizacja;

- przeprowadzenie testu Fagerströma i testu motywacji do zaprzestania palenia
- ocenienie depresji (skala Becka)
- przeprowadzenie wywiadu dotyczącego objawów abstynencji,
- wykonanie badania przedmiotowego (masa ciała, wzrost, pomiar ciśnienia tętniczego krwi);
- przeprowadzenie wywiadu dotyczącego chorób współistniejących;
- wykonanie badania oznaczenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu;
- w przypadku wskazań medycznych u osób pomiędzy **40 a 65 rokiem życia**, którzy nie mieli wykonanych badań spirometrycznych w ramach programu profilaktyki POChP w ciągu ostatnich 36 miesięcy, u których nie zdiagnozowano wcześniej, w sposób potwierdzony badaniem spirometrycznym, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (lub przewlekłego zapalenia oskrzeli lub rozedmy) zalecenie wykonania badania spirometrycznego lub RTG klatki piersiowej
- przeprowadzenie edukacji świadczeniobiorców,
- ustalenie wskazań i przeciwwskazań do terapii grupowej lub indywidualnej oraz farmakoterapii,
- zaplanowanie schematu leczenia uzależnienia od tytoniu i jego realizacja,
- przekazanie świadczeniobiorcy informacji o możliwości skorzystania z porady telefonicznej w Poradni Pomocy Palącym oraz zaproponowanie wsparcia leczenia uzależnienia od tytoniu przez specjalistów z tej Poradni,
- porada obejmująca wykonanie badań jest poradą wstępną w cyklu farmakoterapii lub poradą kwalifikacyjną do terapii grupowej lub indywidualnej:
- do terapii grupowej kwalifikowane są osoby z przeciwwskazaniami do farmakoterapii, ze słabszą motywacją i gotowością do zaprzestania palenia, wybierający psychoterapię,
- do terapii farmakologicznej kwalifikowane są osoby palące, silnie uzależnione od nikotyny, ze schorzeniami, w których kontynuacja palenia stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia, w szczególności po zawale mięśnia sercowego, z POCHP, po leczeniu raka krtani, w trakcie chemioterapii, bez przeciwwskazań do farmakoterapii,
- cykl leczenia obejmuje 3 porady obowiązkowe (porada wstępna oraz 2 porady kontrolne – w razie potrzeby mogą być konieczne jeszcze 1-2 dodatkowe porady kontrolne) i 3 porady kontrolne po 3, 6 i 12 miesiącach od rozpoczęcia leczenia,
- terapia indywidualna prowadzona jest przez ok. 3 miesiące, w cyklu do 10 spotkań, badania kontrolne odbywają się po 3, 6 i 12 miesiącach od rozpoczęcia terapii,

- Porada kontrolna po 3, 6 i 12 miesiącach od rozpoczęcia leczenia obejmuje:

  - wywiad dotyczący zaprzestania palenia;
  - badanie masy ciała i ciśnienia krwi;
  - badanie tlenku węgla w wydychanym powietrzu;
  - edukację pacjenta i wsparcie psychiczne podtrzymujące go w zaprzestaniu palenia;

PACJENT MOŻE BYĆ OBJĘTY LECZENIEM W RAMACH Etapu specjalistycznego PROGRAMU TYLKO RAZ

Więcej informacji o profilaktyce – w serwisie: „programy profilaktyczne” na: www.nfz-poznan.pl